

Tornionjoen arvo on lohessa

Kalervo Aska
Tornio-Muoniojokiseura ry
Muonio 23.10.2024

Tornionjoen arvo on lohessa

- Tornionjoki on EU:n **merkittävin** lohijoki. Suomen puolella lohen kalastusmatkailun rahallinen arvo v. 2017 oli **10,8 miljoonaa €**. (Helsingin yliopiston Ruralia instituutti)
- Kalastuksen järjestämiseen ei ole tehty kehittämistoimenpiteitä. Kalastusmatkailusta vastaa MMM:n kalatalousviranomainen.
- Kalatalousviranomaisen hinnoitteleamalla 90 euron luvalla Tornionjoella voi kalastaa lohta omatoimisesti koko kesän .
- Pitääkö EU:n parhaimman lohijoen olla EU:n halvin lohijoki?
”Halpuus ja helppous nykyisen kaltaisena yhdistelmänä johtaa lohen kalastuksen aliarvostukseen.” (Pöyry 2015)

Tornionjoen arvo on lohessa

- Suomen puolen lohenkalastuksen liikevaihto Pohjanlahdella on n. 500 000 € ≈ **yhden merilohen arvo on n. 50 €**
- Viime kesänä 2024 kalastusmatkailuyritys A:n jokikalastuksella tehty liikevaihto oli 140.000 € - 17 kansallisuutta, 28 saatua lohta
- Yhden lohen arvo **5.000 € + välilliset tulovaikutukset**
- **Jokikalastus** on paitsi biologisesti, myös sosioekonomisesti tuottavin lohen kalastusmuoto. **Sitä kannattaa kehittää.**
- **Tornionjoen arvo on lohen vuoksi rahassa mittaamaton**
Paljon suurempi, kuin nyt pystymme näkemään.

Lohta uhkaa luontokato

- Tornionjoen lohikanta on romahtamassa. Ajantasaisen tiedon mukaan kutukantatavoitteesta on nyt jääty alle puoleen kahtena vuotena peräkkäin (v. 2023 ja v. 2024).
- Luotaustulosten perusteella ensi vuosi näyttää yhä synkemmältä.
- Tästä huolimatta Suomen Eduskunta esitti ja Euroopan Unionin kalastusneuvosto päätti lohen merikalastuksen jatkamista entiseen tapaan **toukokuun alusta elokuun loppuun**.
- Vaikutustenarvioinnissaan VN mainitsee vain merikalastukset ml. meriuistelu, vaikka suurimmat vaikutukset kohdistuvat lohen nousuun kotijokiinsa ja jokikalastukseen.

ITÄMEREN LOHIKIINTIÖ

on EU-lain 1380/2013 vastainen

- VN:n ja Eduskunnan vastuuton esitys lohen elinkeinokalastuksen jatkumisesta on paitsi YK:n merioikeusyleissopimuksen, myös EU:n kalastuspolitiikan perusasetuksen 1380/2013 vastainen.
- Kansainväliset sopimukset ja lait (mm. CFP 1380/2013) velvoittavat pitämään kalakannat MSY-tason **yläpuolella**. - TÄSSÄ TILANTEESSA lain perusteella **LOHEN MERIKALASTUS ON LOPETETTAVA**
- **Lohen merikalastus merkittävänä kaupallisena kalastuksena on tullut tiensä päähän**. Perämeren jokien lohikannat voi pelastaa vain lohen merikalastuksen lopettaminen TÄHÄN!

Miksi meitä ei kuulla?

- VN ei kuule meitä lohikiintiöistä. Oikeuskansleri Jaakko Jonkka puuttui asiaan 15.3.2012. MMM pyysikin lausuntoja v. 2012–2020, mutta vasta kannanmuodostuksen jälkeen syksyllä. **Nyt ei lainkaan.**
- Tornionjoen kalastusoikeudet ovat Suomen vanhimpia. Suomen valtion mukaan **meillä ei ole kalastusoikeutta** eikä siten **puhevaltaa**. ***Virkamiehet ovat siirtämässä kalastusoikeutemme Suomen valtiolle.***
- MMM laati ”lainopillisen” selvityksen 2019:23 kalastusoikeuksistamme. Asianosaisia ei kuultu, koska MMM:n mukaan kyse ei ollut ”*julkisesta asiakirjasta*”. MMM perusteli 9.10.2019 salassapitoa myös sillä, että ***selvitys ei sisällä ehdotuksia ministeriön linjauksiksi tai toimintatavaksi lohiregaali- tai koskitilakysymyksissä.***

Kalastuksen lailliset osapuolet

- Lohenkalastusoikeus on kuulunut historiallisesti yksityiselle, kuten muukin kalastus. Tämä oikeus on voinut siirtyä yksityisten välillä perinnön, testamentin, lahjoituksen, kaupan tai pantin kautta.
- MMM:n OTT Juha Joonalta tilaamassa tutkimuksessa kävi selväksi, että lohenkalastusoikeus ei ole siirtynyt laillisesti yksityiseltä valtiolle. Samaa todistavat myös muut tutkimukset
- Juhani Salmi: "*ydinongelmana on ollut, että jokivarren asukkaat on miltei kokonaan syrjäytetty lohenkalastuksen järjestämisestä koskevissa kysymyksissä. Paikalliset näkemykset ovat jääneet kansallisen ja ylikansallisen politiikan taustalle.*"
(RKTL Kala- ja riistaraportteja 342)

Kalastuksen lailliset osapuolet

- Kainuun entisen kalatalousjohtajan Jukka Nyrösen mukaan kalastusmatkailua ei voi kehittää ennen kuin kalastuksen lailliset osapuolet ovat selvillä. **MMM, Suomen valtion viranomaisena, on katkaissut yhteistyön kyseisten oikeuksien selvittämisessä.**
- **Tornionlaakson asukkaat rinnastetaan turisteihin.** Suomen valtion lohenkalastusoikeus Tornionjoella perustuu asiakirjaväärennökseen ja **on siten laiton.** Ruotsin korkein oikeus linjasi Kalix-joella jo 1824, että lohta ei ole kalastettu veroa tai muuta maksua vastaan. Ruotsi on luopunut laittomasta ”kruununkalastuksesta” (Fiskerättskommittens förslag 1947 s.201).

Kalastuksen lailliset osapuolet

- Ruotsin pääneuvottelija Tornionjoella, HAV:n H. Carlstrand, on moneen kertaan todennut, että Tornionjoelle ei voi tehdä kehittämisohjelmaa niin kauan, kuin kysymys regaali oikeudesta on ratkaisematta. **Kysymys on siitä tarvitseeko paikallisia kuulla ja otetaanko heidät mukaan.**
- **Suomen viranomaisen** kirjoitti yllättäen vuonna 2009 *regaali*-sanan rajajokisopimuksen esitöihin ilman perusteita. Orian Bondestamilta saadun sähköpostiviestin mukaan kirjaus ei perustunut selvitykseen. Kirjaus oli regaalin kannalta merkittävä. Suomen lakikokoelmasta löytyy sana regaali, johon **valtio itse** vetoaa. MMM:n viehtymys regaaliin liittyy ammattikalastuksen edunvalvontaan (vrt. M-L Honkanen)

Kalastuksen lailliset osapuolet

- Valtiovalta ei tunnusta osakaskuntien kalastusoikeutta koskitiloilla. Kalatalousalueen perustaminen siirtyi tästä syystä vuosilla. Alueen puhevalta Tornionjoen loheen uhkaa heiketä kaiken aikaa.
- Tilanne ei ole uusi. Tuomioistuimetkaan eivät ole ottaneet paikallisten näyttöjä kalastusoikeudesta huomioon (**Leena Knihtilän gradu**).
- **Eduskunnan tulee vahvistaa lainsäädännöllä paikallisten kalastusoikeus historiallisiin kotivesiinsä. Muuten kiistely jatkuu maailman tappiin**
- **Tunnustettu kalastusoikeus antaa puhevaltaa lohikannan vahvistamiseksi ja luo mahdollisuudet kehittää kalastusta paikallisten mahdollisuuksien mukaisesti**

..liki 40 vuotta meän väylitten ja ihmisten puolesta

Tornio-Muoniojokiseura ry • Torne-, Lainio- & Muonio-älvars förening, tavallisesti JOKISEURA, on kotijokiyhdistys, joka toimii meän lohen ja väylän sekä sen sivujokien muiden vaelluskalojen, sekä rajajokilaakson luonnon ja sen ihmisten hyväksi rajajokien molemmin puolin Suomessa ja Ruotsissa.

-KIITTÄEN-

Kalervo Aska
Tornio-Muoniojokiseura ry
Muonio 23.10.2024